

Майже вся творчість (350 полотен і етюдів) Беркоса, що зберігалося у нього вдома, після його смерті було спалено його дружиною. Однак його роботи збереглися в музейних фондах Харкова, Києва, Москви, Санкт-Петербурга, Ульяновська, Ставрополя, Алупки, Північної Осетії, Німеччини, Франції та Швейцарії. Ім'я Беркоса носить одна з вулиць міста Харків. Основною темою мистецтва художника протягом усього його творчого шляху був український пейзаж, специфічні особливості природи, характер рослинності. Беркос любив писати при квітучих. Сільські вулички з білими хатами і пишними деревами, квітучі поля льону та гречки – його улюблені мотиви: полотна «Льон цвіте» (1893), «Гречка цвіте» (1894), «Липень. Маки розквітають» (1913), «Яблуна цвіте» (1919). Його етюди «Повні маки» (1885), «Долина», «Льон» (1893) відзначені завершеністю, продуманістю композиції, свіжістю колориту, особливою вишуканістю.

Маліков В.В.

аспірант,

Науковий керівник: Несен І.І.

кандидат історичних наук,

Національна академія керівних кадрів культури та мистецтв

ТРАНСФОРМАЦІЯ МИСТЕЦЬКОЇ ПЛАСТИКИ ДНІПРОВСЬКОГО МИТЦЯ ТАРАСА ТРИНДИКА

Тараса Триндика можна вважати одним із найяскравіших представників дніпровського постмодернізму. Характер трансформації мистецької пластики художника протягом десятиліть є ґрунтовним полем для численних досліджень.

Тарас Вікторович Триндик народився 1 травня 1973 року у м. Дніпродзержинську (нині м. Дніпро) [4]. Вагому роль у його мистецькому становленні зіграли викладачі профільних дисциплін художньої школи та художнього училища. Зокрема, Тарас Триндик згадує першого педагога В.М. Богоноса – викладача та директора Дніпродзержинської художньої школи. За словами митця, саме він, будучи талановитим акварелістом, зумів викликати сплеск цікавості до

цієї складної імпровізаційної техніки, допоміг згодом долучити до власних живописних робіт усю повноту її естетики, що зосереджена у плавності прийомів, варіативності колірних модифікацій та загальній тональній м'якості.

Наступний етап становлення творчої особистості Тараса Триндика – безпосереднє виконання скульптурної пластики малих форм. Як результат, пальці митця набули бажаної гнучкості, слухняності та чуттєвості. Відлуння отриманого досвіду заклалося у характерних рисах творчої манери майстра: тонкощах роботи з живописним тлом та віртуозним відтворенням складних тональних модуляцій.

Навчання Тараса Триндика у стінах Дніпропетровського художнього училища (нині Дніпровський театрально-художній коледж) відкрило шлях до знайомства з провідними педагогами закладу, серед числа яких були К. Беркута, В. Бублик, О. Ніколенко.

Після завершення навчання у 1994 році, Тарасу Триндику пророкували успішне майбутнє академічного майстра. Однак через низку життєвих обставин майстер протягом семи років практично не працював творчо. Цей час став етапом переосмислення набутих знань, невпинного пошуку власної мови та знайомства із колегами-сучасниками.

До мистецького життя міста Дніпра Тарас Триндик активно увійшов на зламі тисячоліть. Розлогі формати полотен ранніх етапів його творчості тематично тяжіли до пошуків варіативності образотворчих рішень: жіночі образи, романтизоване відтворення живої природи, композиційно бездоганні та привабливі натюрморти. Застосування акварельних прийомів у техніці олійного живопису дає свої результати: творчий пласт митця початку 2000-х років позначений витонченістю та прозорістю тонального ладу, особливим атмосферним характером світлоповітряного середовища.

З 2001 року Тарас Триндик стає постійним експонентом виставкових проєктів. Паралельно унаочнюються подальші мистецькі орієнтири. За словами художника, абстрактне мистецтво – один із найскладніших творчих напрямків [3]. Це істинно імпровізаційне мистецтво, у межах якого спонтанність виявів можлива лише за умови збереження цілісності та балансу композиційних частин твору.

Зрілість творчої особистості майстра ставала порятунком у моменти, коли необхідно було виокремлювати конструктивну критику від зауважень на кшталт «абстрактне мистецтво – останній прихисток для

тих, кому бракує елементарних мистецьких знань». Творчі досягнення художників доби постмодернізму у діалектичному зв'язку з особливостями естетики модернізму досі стикаються з бар'єрами сприйняття з боку сучасних реципієнтів. Відтак, якщо художник поринає у світ абстрактного мистецтва, філософсько-естетична система якого позбавлена категорій, пов'язаних із поняттями предметності, оглядності, осяжності – майстер має віднайти та створити те, що триматиме на собі увагу.

Тарас Триндик розпочинає ретельно досліджувати різноманітні техніки живопису, зберігаючи вірність естетиці абстрактного експресіонізму. Перші десять років XXI століття додають до творчого арсеналу художника нові полотна. Їхня композиційна структура укладена варіативністю комбінацій різнопланових масивів та площин, поліхромні рішення гармонійно співіснують з ідеями на основі монохромних доміант. Техніка роботи митця з часом набуває особливого магнетизму, що тривалий час утримує на собі погляд реципієнта. Темпераментність та експресивність живопису не завжди є синонімом фактурності та пастозності манери. Означених естетичних категорій сприйняття художник досягає протилежними прийомами: численними лесуваннями, аскетичним та дзеркальним плесом картинної площини. Композиційні елементи полотен позначені складною текстурованістю, утворюючи окрему семіотичну систему, якою митець послуговується вже тривалий час. Однак при цьому автор уникає самоцитувань і тавтологій. Балансуючи на межі станкового та декоративного мистецтва, творчий дискурс майстра завжди лишається глибшим за означені поняття.

Саме протягом наведеного творчого етапу Тараса Триндика мистецтвознавці влучно згадують про феномен «кольоромузики» [5]. Ще у Стародавній Індії йшла мова про непоривність зв'язків музики та барв. Дане явище аналізується у категорії Піфагора «Двоїця» [2], а також філософській моделі Арістотеля «співвіднесенне-обопільне» [1]. У літературній царині наведений логічний ряд одразу довершує блискучий «кольоровий сонет» А. Рембо.

Виставка «Примари кольорів» в Музеї українського живопису (2016) продемонструвала динаміку мистецьких пошуків Тараса Триндика.

Не зайвим буде нагадати про знайомство, а згодом і серйозне захоплення художника вивченням східних культур. Наочним стає

зв'язок: чистота кольору – звук – мантра і, як результат, новий канал комунікації глядача із твором.

З 2015 року майстер виходить на новий рівень шляхом звернення до жанровості у полі абстрактного експресіонізму.

Виставка «Мантри живопису» (Музей українського живопису, 2020) демонструє численні образи природи у нескінченності сюжетів, станів та настроїв. Обрана художником тематична лінія відтепер змушує шукати баланс між предметним та абстрактним, репрезентуючи новітній етап його творчих інтенцій.

Список використаних джерел:

1. Аристотель. Метафизика Аристотель / Аристотель. Соч. в 4-х томах.– Т. 2 – М.: Мысль, 1978. – 687 с.
2. Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. – М.: Мысль, 1979. – 620 с.
3. Інтерв'ю з Т. Триндиком. – 2020. – Із архіву автора.
4. Тарас Трындык. Сайт художника. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tarastryndyk.info/> (дата звернення: 03.04.2020).
5. Цветомузыка Тараса Трындыка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://museum.net.ua/afisha/cvetomuzyka-tarasa-tryndyka/> (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрана.

Михалевич В.В.

кандидат культурології, доцент,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ОДЕСЬКИЙ ПЕРІОД ТВОРЧОСТІ ХУДОЖНИКА ЛЕОНІДА ПАСТЕРНАКА ЯК ІЛЮСТРАТОРА-КАРИКАТУРИСТА

Творчість відомого портретиста кінця XIX – початку XX століття одесита Л.О. Пастернака (батька Бориса Пастернака) насичена різними періодами та подіями. Хоча одеський період творчості художника як карикатуриста є не дуже довгий та не занадто популярний. Але саме робота Пастернака ілюстратором-карикатуристом в одеських